

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.40
Pol leta „ 2.20
Četrt leta „ 1.10

Pri oznanilih in trko tudi pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v knjski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uradništvu „Soče“ v Gorici v Via Ascoli 8, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Kmečke narodne čitalnice.

Iz hribov, meseca februarja.

Prav veseliti je moralo vsakega rodoljuba, ko je letos ob novem letu čital o napravi toliko novih čitalnic po deželi. Vidi se, da povsod tleje narodni duh, ki ogreva prave rodoljube ter jih navdušuje za koristno delovanje, za narodno povzdigo.

Naravno je pa, da kar se bere, se dalje pre-mišljeje; neki tak moj premislek, akoravno izhaja iz čisto priproste kmečke glave, bi rad slavnemu občinstvu objavil ako bi bila „Soča“ voljna, ta moj dopis v svoje predale sprejeti.

Naprava mnogobrojnih novih društev in čitalnic po deželi je, kakor sem že v začetku rekel, veselo znamenje ljudskega narodnega prebujenja, vendar bi po mojih mislih bilo prav dobro, da bi ta društva pri svojem delovanju vzela v svoj delokrog zraven koristnega tudi potrebno.

Koristno je gotovo, da taka društva skrbijo za duševni razvoj svojih udov z branjem koristnih časopisov in podučnih knjig, in da jim napravljajo tudi veselice v razvedrenje duha z različnimi sporedi, kakor so primerni govori, petje, predstave, godba, plesi, itd. Vse to je koristno, pa v pravem pomenu so vendar vse te reči le kratkočasne zabave. Ne da bi bil jaz nasprotnik teh naprav, ampak le povedal bi rad, kaj se mi po mojih mislih zdi tudi še potrebno.

Potrebno bi bilo po mojih mislih, da bi se po kmetih osnovala „narodne kmečke čitalnice“, v katerih bi bolj izvedeni in za to nekoliko bolj zmožni rodoljubi svoje sosede vsako nedeljo popoldan v govorih podučevali oziroma navduševali za napredek v kmetijskih vedah. To bi si oni jemali kaj iz podučnih časnikov in knjig, kaj iz lastne skušnje in kar so morda kedaj pri pridnih ljudeh dobrega slišali ali videli.

Razlagal naj bi se tak poduk po legi kraja, na primer: katero sadje bi v tem kraju največ dobička neslo in kako naj bi se gleštalo, potem kakošna živina naj bi se najbolj redila in kako se ta oskrbuje dalje kako bi se veliko in dobrega gnoja napravljalo itd.

Ker je pa v vsakem kraju dokaj takih ljudi, ki nimajo lastnega posestva, ali pa imajo tako majhno posestvo, da njih potrebam ne zadostuje, posebno v zimskem času, ko mnogovrstne potrebe še bolj pritiskajo, in ker ni dobrih po nekaterih krajih prav nobene zasluzka, bi bilo po mojih mislih prav potrebno, da bi društvo narodne kmečke čitalnice v svojem kraju kak zasluzek priskrbelo in sicer s kakim rokodelstvom, ker posamezni taki ljudje si pri vseh svojih vedah in znanstvih vendar ne morejo pomagati do potrebnega zasluzka, ker so preretni in nimajo potrebnih sredstev. V rodoljubnem društvu bi se temu morda vendar kako pomagalo; posebno naj bi se dečki in mladenči (fantini) takih gospodarjev vsi v kakem rokodelstvu izučili in sicer najbolj v tem, katero bi društvo za dotični kraj najbolj pripravno in koristno spoznalo. Možno, ki je v tem, od društva nasvetovanem, dela dobro izurjen in v vsem pošten, naj bi bil mojster in podvzetnik, drugi pa delavci pod njegovim vodstvom. Da bi se pa mogel doseči pravi namen za povzdigo splošnega blagostanja ljudstva tistega kraja, naj bi se stvar vodila pod nadzorstvom društvenega odbora.

Kakor je pa začetek vsakega podvzetja težaven, ker zahteva svoja sredstva, tako tudi ta, vendar z zjedinenimi močmi in s stanovitno rodoljubno voljo bi se tudi to doseglo, in sicer po mojih mislih tako le. Udje dotičnih društev po deželi naj vsi pristopijo k društvu „Sloga“ v Gorici, katero bi jih gotovo v njih začetkih po megočasti podpiralo, kakor u. pr. s potrebnim denarjem za nekoliko časa iz svoje posojilnice, potem s kakim dobrim svetom, največ pa s tem, da bi jim društvo „Sloga“ skrbelo, kolikor to more, za pot v kupčiji za dotične izdelke. Vse to pa naj bi vodili odbori kmečkih čitalnic vzajemno z odborom društva „Sloga“.

Preverjen sem, da, ako bi v tem zmislu delovala bralna društva oziroma kmečke čitalnice po deželi, bi privabila k sebi kmalu tudi take, ki so bili do zdaj do vsega tega le mrzli ali pa še celo nasprotni. Naš kmet do zdaj ni bil navajen, da bi mu bil v njegovih stiskah in potrebah le v najmanjši stvari kdo v pomoč pristopil, in ko bi videl, da mu je od teh društev res kaka pomoč naklonjena, kmalu bi se jih z veseljem oklenil. Do zdaj se je kmet srečnega štel, če si je izposodil za nekaj tednov ali mesecev kakih petdeset ali sto goldinarjev pri kakem domačem skopulu, kadar je pri njem že dva, tri gl. zapil, kadar mu je lepo gajat za kolače in deset ali dvanajst odstotkov za obresti obljubil; in še to oh! s kakim strahom je dosegel in koliko preponiznih prošelj je moral storiti; dostikrat pa tudi nič ni dobil. Kako pa rokodelci, katerega premoženje je odvisno samo od njegovega znanstva in zdravih rok? da, kdo bo takemu pomagal, če je še tako potreben in pošten, ker nima takega premoženja, da bi ga upniku proti postavil? Zato sta pa bila do zdaj pri nas kmet in rokodelci prepuščena svoji osodi, in velikokrat so potrebni na poštenemu kmetu grdi odrtniki najmanjšo pomoč odrekli le zato, da se toliko hitreje njegovo posestvo in premoženje raztrgali in si ga pograbili.

Zato naj pa vsak pošten rodoljub zakliče trikratni živial na novo oživljeni „Slogi“, katerega nam obeta toliko potrebnih zavod, domačo posojilnico. Pa: o, le previdno, bo me lahko kdo zavrnil, to ne bo tako, da bi se iz posojilnice vsakemu postreglo, kakor bi hotel. Temu tudi jaz pritrjujem, da se pijanci, zapravljivci, postopači, lenuli in kar je te vrste ljudi, morajo izključiti iz vrste onih, ki bodo dobivali posojila, pa poštenemu, pridnemu in varnemu človeku se bo v sili in zadregi za en mal čas gotovo pomagalo. To je rodoljubno dejanje in to bo tudi društveni namen. Odbori kmečkih čitalnic, kateri vsak v svojem kraju ljudi dobro poznajo, bi že vedeli, kdo je potrebne pomoči vreden in komu se sme nakloniti. Pošten človek bo pa gotovo skrbel, da pri posojilnici svoje pogoje pošteno dostane, da se le tistega strahu in poniževanja oprosti, s katerim mora pri odrtniku prositi.

Zato pa, rodoljubi, na noge! po celi deželi; vsaka vas naj bo en glas, to je: naj si osnuje narodno kmečko čitalnico, katera naj nam posreduje pri društvu „Sloga“ v prid narodnemu in gospodarstvenemu napredku in splošnemu blagostanju. To so moje misli, katere sem želel objaviti; če bom čul od kake strani na nje priterjevalen odnevi, objavim drugi pot še en dopis, ki iz tega izvira in ki ga že imam, se ve da, če bo slavnemu uradništvu po volji in če mi ne viže že tega v koš. (Vidite, da Vam ga misno vglji v koš, ampak da smo ga postavili na prvo mesto, ker se nam zdi vreden, da ga kmetje in obrtniki povsod premišljejejo in se po njem ravna. Ured.)

Janez Rejec, kmet.

„Slovenski jez“ pa Brici.

Katoliško-politično-narodno društvo „Slovenski jez“ je imelo 5. julija pretečlega leta v Biljani svoj prvi občni zbor, kakor je „Soča“ poročala o svojem času, in je sklenilo pri tem zboru prošnjo do visokega c. k. ministerstva, da bi se ustanovila v Brdih posebna c. k. okrajna sodnija za vsa Brda. Potrebo take sodnije čutijo vsi Brici že od nekdaj, zato so se pogosto oglašali za nje napravo. Zdi se, da zdaj je nekoliko upanja, da bi se splošna želja uresničila; le tako si moremo namreč razlagati repenčenje nekaterih posameznih Bricev v novejših časih proti težnji, za katero so bila zmerom vsa Brda vneta. Dokler ni bilo upanja, da bi se briske želje izpolnile, so nas pustili naši nasprotniki, da smo prosili, in se niso za nas zmenili. Zdaj pa, ko bi bilo mogoče, da bi se našim potrebam prišlo v okom, so se lotili nekateri naši nasprotniki nekotih naših bratov, katerim je na sroji lastni ali lastnega kraja dobiček bolj, nego sploš-

ni blagor vseh Brd, in jih nagovarjajo, naj se izjavijo proti omenjeni prošnji, da bodo potem trdili, da Brici sami niso hoteli svoje sodnije. Kakor se je zgodilo, da so goriški Slovenci sami ohranili in obdržali politične razmere, ki so jim škodljive, tako naj bi zdaj Brici z lastno besedo in z lastnim podpisom odvrnili od sebe okrajno sodnijo, katero bi lahko dobili. Ako hočemo, da se Brici obvarujejo italijanskega vpliva in vsega, kar je z njim združeno, ne smemo jenjati, dokler ne dobimo sodnije za Brda, dokler ne pridejo vsa Brda pod goriško okrajno glavarstvo. Brda zgubljajo od dne do dne svoj slovenski značaj in se navzemajo italijanskega duha in jezika. Dopisnik iz gradišanskega okraja v tržaškem „Cittadinu“ od 13. t. m. pripoveduje, da Dolenje je bilo pred malo leti popolnoma slovensko, zdaj da se pa govori tam samo furlansko in v tamošnji cerkvi da se pridiguje v furlanskem jeziku. To se ne godi v prid Avstrije, ampak v njeno škodo, ker več vasij ko postaja laških, bolj vpijejo Italijani z onkraj meje po naši zemlji in jo hočejo imeti kot svojo, ker se govori na nji laški jezik. Italijanske poželjivosti se Avstrija najlože ubrani, ako ohrani na mejah zvesti narod slovenski, ki je živa priča, da tu so avstrijska, ne pa italijanska tla. Za Avstrijo in za slovenske Brice je velike važnosti, da dobijo Brda lastno okrajno sodnijo in da pridejo pod goriško okrajno glavarstvo. V bolje in laže spoznanje tega prašanja naj sledi tukaj v glavnih točkah zgorej omenjena prošnja.

PETICIJA

do visokega c. k. ministerstva za vpeljavo c. k. okrajne sodnije v Brdih za vsa Brda.

Visoko c. k. ministerstvo!

Gledé na zgoraj navedene in še na druge razmere, katere bodo kmalu pojasnene, drzne se uže imenovano društvo staviti to le v občnem zboru dne 5. julija t. l. skleneno iskreno in ponižno prošnjo:

Visoko c. k. ministerstvo naj blagovolji ločiti od c. k. okrajne sodnije v Korminu županije (občine): Biljana, Medano in Dolenje, od mestno-poblaščne sodnije v Gorici pa županije (občine): Smartno-Kviško in Števerjan, ter naj ustanovi za vse te slovenske županije skupaj jedno c. k. okrajno sodnijo v Berdih (Coglio) in naj pridruži to novo ustanovljeno okrajno sodnijo c. k. okrajnemu glavniarstvu v Gorici.

V pojasnenje te prošnje damo tu potrebnih statističnih dat. — Po štetvi od 31. decembra 1880. spada pod c. k. okrajno sodnijo v Korminu 16.043, v Gorici (brez mesta) 35.064 duš.

Od Kormina bi se ločile občine: Biljana s 1.279, Medana s 787, Dolenje z 2.581 vkup s 4.647 dušami.

Po ločitvi bi torej spadalo pod c. k. okrajno sodnijo v Korminu še 11.396 duš.

Iz tega se vidi, da bi bila c. k. okrajna sodnija v Korminu tudi po ločitvi večja kot ona v Gradiški, katera ima samo 11.038 duš, ter da bi obe vkup združeni (22.434 duš) ne dosegli števila duš, ki jih ima sosednja c. k. okrajna sodnija v Červinjanu t. j. 24.831. — Iz tega je dalje razvidno, 1. da ostane korminski sodniji tudi po ločitvi imenovanih občin dovolj duš za obstanek, 2. da bi ji lahko červinjska okr. sodnija nekaj duš odstopila. — K temu je še opaziti, da ležijo vse pod čarajne sodnije v Korminu, Gradiški, Červinjanu spadajoče furlanske županije v lepi ravani, na gladkih cestah in blizu središč sodnijskih okrajev.

C. k. mestno-poblaščna sodnija v Gorici ima (brez mesta), kakor je bilo uže rečeno, 35.064 duš. Županiji, kateri bi se ločili od te sodnije, sti Smartno-Kviško s 4.075 in Števerjan z 2.275 vkup s 6.350 dušami. Torej bi po tej ločitvi spadalo še pod sodnijo v Gorici 28.714 duš. K temu je treba prišteti še mesto, katero ima 20.920 duš. Vseh je 49.634 duš.

Te številke kažejo, da bi c. k. mestno poblaščna sodnija v Gorici tudi po ločitvi brislih občin še zmajrj silno velika ostala.

Take velike sodnije postajajo za današnje čase preokorne in ne morejo svojih važnih poslov točno izvrševati. Število ljudstva narašča; naraščajo se tudi pravdni slučajji, množijo se posebno dedščne obravnave. Ravno te dedščne obravnave, ki so nujne rešitve potrebne, čakajo včasih mesece in leta in večkrat se pripeti, da zapuščene sirote brezposelno in v lastno škodo čakajo, da bi jim sodnija dala prepotrebne varuha in oskrbnika njih premoženja. — Pomnožilo se je delo pri sodnijah od leta 1873. s tem, da so se jim naložile pravde za male zneske (malostne obravnave).

Vsled preobilnega dela vlečejo se včasih pravde po več let takó, da ljudstvo nad pravico obupuje in marsikdo raji krivico trpi, kakor da bi pravdo začel iz tega izvira nezadovoljnost, nezaupnost na eni strani, krivičnikom pa raste pogum, drznost in zločinstva se širijo.

Gledé na vse to kaže se potreba zmanjšati preobširne sodnijske okraje ter stvarjati nove okrajne sodnije. Iz enakega obzira stavi se zgorej omenjena prošnja za novo okrajno sodnijo v Brdih, po kateri tukajšnje (brisko) ljudstvo uže zdavno hrepeni.

Ta nova okrajna sodnija v Brdih bi obsegala — razun županije Podgore (s Pevmo, Št. Mavrom, Pod-sabotinom) ki ima 2978 duš — vsa Brda od Soče do reke Idrije (Judri) na meji italijanski z 10.997 dušami. Torej bi okrajna sodnija v Brdih imela blizu 11.000 duš, skoraj toliko, kolikor jih ima slavna c. k. okrajna sodnija v Gradiški. — Poleg tega je povrabe po potokih in grapah raztrganih Brd veliko več kot ravni in gladki okraj gradišanske sodnije.

Uzdržuje pa visoka c. k. vlada na državne stroške veliko okrajnih sodnij, katere imajo veliko manj duš pod sabo, nego bi jih imela nova okrajna sodnija v Brdih.

Bodi nam dovoljeno nekoliko takih okrajnih sodnij z dotičnim številom duš navesti: Cirkuo (Kirchheim) ima 8.630 duš, Bovec (Flitsch) 5.947, Črez 7.910, Poreč (Parenzo) 10.569, Kanfanaro 4.417, Gastein (Solnograško) 3.972, Abtenau 4.992, St. Gilgen 2.785, Golling 4.550, Mastsee 4.210, Thalgaun 4.671 itd.

Te statistične date kažejo, da se ne le v naši domači deželi, ampak tudi drugod, sploh po celi državi veliko manjše okrajne sodnije uzdržujejo, nego bi bila nova okrajna sodnija v Brdih. Misliti se sme, da je vzdrževanje malih sodnij v prid ljudstvu in državi, ker z njimi se laže ustreza željam ljudstva, se moralnost bolj podpira in hudobija uspešneje zatira.

K temu bodi še opomneno, da se nahajajo celo okrajna glavarstva v državi, ki štejejo manj duš, kakor bi jih imela naša okrajna sodnija v Brdih. Taka glavarstva so: Ampezzo v Tirolu (obsegajoče sodnijska okraja Ampezzo in Livinallango), ki šteje 6.340 duš; Primiero (z enim samim sodijskim okrajem) šteje 10.983 duš; Metković v Dalmaciji, ki šteje 10.509 duš.

Ako se drugod vzdržujejo ne le okrajne sodnije, ampak tudi okrajna glavarstva za manjše število duš kot bi jih imela naša okrajna sodnija v Brdih, nadjamo se, da je dovelj razlogov za ustanovljenje te nove, naprošene sodnije.

K tem razlogom dodamo še to:

1. Pred letom 1848. je že bila v Brdih okrajna sodnija (grajščinska) s sedežem v Kviškem, obsegajoča ves briski svet, pri goriškem mostu do Idrije (Judri) na meji beneški. Toraj imajo Brda nekako pravico do ponavljenja okrajne sodnije.

2. V Brdih prebiva ubogo in osiromašeno ljudstvo, ki je po mnogih slabih letinah in drugih nesrečah v revščino potlačeno; zaradi tega uboštva so mu poti do oddaljenih okrajnih sodnij pretežavne; vrhu tega boji se advokatov, ki so pri obširnih z delom preobloženih okrajnih sodnijah v Gorici in v Korminu neizogibno potrebni, da izdelajo tožbe in vodijo pravde brez konca in kraja; straši se pred groznimi stroški (18—30 gl.) za komisije, za cenvitve, za dražbe, kateri postajajo prav zaradi oddaljenosti od sodnij (v Gorici in v Korminu) takó grozni, da jih navadni kmet težko prenaša.

Vsled te bojazni pred stroški opuščajo opravičene tožbe in trpe krivice, država pa zgublja ljubezen in zaupanje ljudstva in trpi škodo na kolekih.

3. Treba zediniti Brda v eno okrajno sodnijo tudi za to, ker bivajo tukaj skoraj sami Slovenci, zvesti Avstrijanci, da se rešijo narodne smrti, kateri v sedanjih razmerah zmirej bolj zapadajo. Treba „Irredenti“ pot zapirati, dokler ni prepozno.

4. V Brdih treba tudi politične edinosti, treba, da spadajo cela Brda od Soče do Idrije pod eno c. k. okrajno glavarstvo in sicer pod tisto v Gorici, ki je večino-ma slovensko.

Brda so namreč zaradi svoje lege ob meji Italije v stratezičnem obziru zelo važna; treba torej, da prejemajo vsi briski župani od enega in istega c. k. okrajnega glavarstva v Gorici, kamor spada uže zdaj več del Brd, potrebne poduke in povelja; treba da so vsi občinski predstojniki in občine v Brdih enega duha, polni avstrijskega navdu-

šenja; treba da vsi po enakem in enem načrtu postopajo in delujejo na blagor Avstriji.

Tako bi postala Brda v politični edinosti močnejši tobor ob beneški meji, ki bi več izdal ob času sile, ko umetna trdnjava.

Prav zaradi te politične edinosti treba, da visoka c. k. vlada brez obzira na kako morebitno nasprotovanje kratkovidnih ali sebičnih ljudij zjedini vsa Brda v eno c. k. okrajno sodnijo, da izpolni prošnjo za Avstrijo delujočega društva.

Sedanja razcepjenost Brd pod dvojno okrajno glavarstvo v Gorici in v Gradiški dela politični edinosti mnogo ovir, jemlje srčnost, tlači narodni čut, pospešuje iznarenjenje Slovencev, širi italijanski duh na škodo Avstrije, mori patriotizem, dela za „Irredento.“

Torej je iz državnega stališča ne le dopuščeno, ampak nujno potrebno, da pridejo one tri pod gradišansko glavarstvo — ki je laško — spudajoče županije: Biljana, Medana in Dolenje pod c. k. okrajno glavarstvo v Gorici.

Ker toliko razlogov govori za zjedinenje vseh Brd v eno c. k. okrajno sodnijo, kateri naj visoka c. k. vlada blagovoli izvoliti sedež po dogovoru z deželnim odborom goriškim, — ponavlja pokorno podpisano katoliško-politično-narodno društvo „Slovenski jez“ v Brdih svojo v začetku izraženo ponižno prošnjo, ter jo visokemu c. k. ministerstvu v blagovoljno izpolnitev najudanejšje priporoča.

Biljana, dne 12. julija 1882. leta.

Katoliškega-političnega-narodnega društva „Slovenskega jez“ Odbor.

To peticijo sti podpisali tudi starešinstvi v Vrdjanu in v Biljani; želeli bi bilo, da bi tudi druga starešinstva, občine, odbori ali odseki prošnji pristopili. Stvar je za cela Brda, za slovenski narod in za Avstrijo, ki potrebuje na mejah trdnega, živega jez, prevelike važnosti. Dusevna in materialna ali gmetna korist Brd zahteva brez usmiljenja, da se izpolni to, za kar je prosil „Slovenski jez“.

Briski možje in prvaki! na noge, oklenite se „jeza“, podpirajte njegovo prošnjo. Ne dajte se loviti od naših nasprotnikov, katerim ni mar za naš blagor. Ne glejte na osebno korist ali pa na navidezno korist kakega kraja. Glejte na splošni blagor vseh Brd. Če bote imeli sodnijo v Vaši sredi, se vam zmanjšajo stroški. Do zdaj ste hodili v Gradišče, Kormin in ste plačevali za pot in za hrano. Če bote imeli sodnijo doma, si te stroške prihranite, ako bote le hoteli. Na noge torej Brici: ko bote prašani v tej zadevi, odgovorite kakor en mož, da ta je Vaša najsrčnejša želja, da dobite svojo brisko sodnijo za cela Brda v Brdih.

Notna.

Dopisi.

V Gorici, 27. febr.—Goriška čitalnica je imela preteklo nedeljo zvečer sijajno besedo. Nabralo se je bilo toliko odličnega občinstva, da so bili prostori napolnjeni. Med možkimi je bilo, kakor se po sebi uume, največ mestne gospode, a viditi je bilo tudi lepo število veljavnih mož iz bližnje okolice in celo z dežele. Dobro je dejalo očesu, da so bili združeni pri isti veselici razni stanovni v najlepši slogi. Počastili so veselico tudi nekateri gosti italijanske in nemške narodnosti in so pokazali, kar „Soča“ vedno trdi, da v Gorici se da mirno živeti, dokler so njeni prebivalci poštteni in se držijo pravil prave olike. Z dežele so bili navzoči tudi nekateri duhovni gospodje, ki so bili prišli po opraviilih v mesto. Tukajšnja vojaška posadka je bila zastopana po lepem številu častnikov, ki so pazljivost mešanega občinstva na se obračali. Podporno društvo je imelo svoje zastopnike v razmeri z vabili, ki so se bila oddala. Največ prostora je zavzemal nežni spol, ki je pokazal svoje hvalvedno zanimanje za delovanje goriških Slovencev na umetniškem polji in za narodne zabave. Reditelji, čitalnični odborniki, imeli so kaj opraviti, predno so vvedli vse krasotice, gospe in gospodične, in predno so odkazali vsaki svoj prostor. Po marljivem trudu se jim je posrečilo, da je bilo za vse priskrbljeno in da so bile nasajene druga pri drugi, kakor zlahkne cvetlice o pomladanskem času na lepo obdelanem vrtu. Ko so nehale prihajati, ni bilo dobiti več praznega sedeža. Vsa čast mestni čitalnici, ki ima tako moč, da vabi v tolikem številu goriške krasotice v svoje hrame, kjer se čutijo, kakor bi bile doma, kjer se ogrevajo pri dobrodejnem domačem ognjišču.

Po osmi uri odzignil se je zastor v veličastno razsvetljeni dvorani in na oder stopi mešani zbor, ki zapoje Ipavčevo „Vse mine“. Mislilo se je, da je petje v goriški čitalnici popolnoma zamrlo, ali ta večer je na novo pokazal, da iz stare korenike poganja novo mladitje in sicer ne le v nekdanjem, ampak v širšem obsegu, v mešanih zborih.

Vilharjeva šaloigra „Filozof“ se je izvrstno igrala in je zaslužila zmage venec tega večera. G. prof. Kleinmayr je prav dobro predstavljal mladega zamljenca, med črvivimi knjigami sedečega filozofa, ki toži nesrečo človeškega rodu in lahkožvnost svojega

očeta s takim patosom, kakor bi cel svet le njega poslušal, dokler ga ne ozdravi ljubezen, ki ga zaroči z Minko. Očeta veseljaka predstavljal je g. E. Klavžar; s tem je vse rečeno, ni nam treba dodajati hval-le. Gospa Pirjevčeva je z znano svojo spretnostjo izvršila težko nalogo Minkne tete (gospe Komarjeve), od katere zahteva igra največ in globokih prememb v čutu in zunanjem izrazu. Najbolj je pa zanimala poslušalce in poslušalke učiteljica, gospodična Matevec, ki je ta večer v prvo nastopila kot Minka, mlado dekle, ki se je zaročilo z dr. Ferkom, filozofom. Večkratno ploskanje z rokami bilo je izraz priznanja, katero je žela med poslušalci in sicer po vsi pravici. Njena beseda je čista, izgovor lahak, primeren notranjim čutom, hoja gibčna, kretanje neustrašeno, naravno in zaupno, kakor bi bila v krogu svojih najboljših prijatelj. V njenem smehu, strahu in veselji, dobri volji in šaljivosti ni nič prisiljenega, pretirane-ga ali naučenega, ampak vse je tako, kakor da bi se ne godilo v igri, temveč v resnici po strogo estetičnih pravilih. Gospodični Mateveci čestitamo k sijajnemu uspehu, ki ga je dosegla prvi večer, ko je nastopila na odru, čitalnici pa želimo, da bi si skrbno ohranila in varovala tako izvrstno moč. S takimi močmi, kakoršne so igrale „Filozofa“, pridobi si čitalnica priznanje tudi od strogih presojevalcev. Slava jim!

Eisenhutovo šaljivo polko „V naravi“ moral je možki zbor vsled občne želje ponoviti; pela se je natančno. Namesto „Slovenke“ deklamoval je g. E. Klavžar pesem „Na stražnici“. „Želje“ Nedvedove pel je bariton g. pevovodja Mercina, na glasovirji ga je spremljala g. na Pagharuzzijska. Občinstvo je bilo s pevcem tako zadovoljno, da je moral prav tisto drugič peti. Ipavčeva „Danica“ za zbor in samospev obnesla se je prav dobro. Temu ni se čuditi, ako pomislimo, da polovica pevcev je takih, ki so samostalno vodili pevske zборе ali pa jih še vodijo. Rodoljubnim gospodom se moramo za njih prijaznost le prav toplo zahvaliti.

„Svitoslav Zajček“, vesela igra Lujze Pesjakove, bil je krajši od „Filozofa“. Davorina, bogatega kupca, predstavljal je g. učitelj Mercina, Ivanko, njegovo hčer, gospodična Jegličeva, dobro znana že od drugih čitalničnih veselici, Stankoviča, stotnika g. uradnik Strmolé, ki je bil ta večer prvič nastopil, Svitoslava Zajčka g. E. Klavžar, pisarja Ferka g. učitelj Bajt, Jakopa strežaja g. prof. Kožuh. Tudi ta igra je bila s pohvalo sprejeta. Igra sama na sebi je pa nezatna in nevhvaležna.

Kot zadnja točka veseličnega sporeda veljala je „Slavjanka“, katero je uglasbil prerano umrli Srečko Carli. Mešani zbor je to točko gladko in navdušeno izvršil; občinstvo ni menjalo ploskati, dokler je ni vnovič zapel. Domorodna pesem je gniljiva, posebno ko prihaja iz dekliskih grl; v njej je izraženo navdušenje za milo domovino in nje narodnost; deklica obetuje domovini, kar jej je najljubšega: svojo ljubezen, svojo možnost in sad svojega poroda. Taka pesem je vredna, da se posluša z največim spoštovanjem, ker obsega junaško obljubo „šibke stvari“. Gospodičnam pevkinjam, ki se udeležujejo pevskih mešanih zborov v čitalnici spoštljivo priznanje za lepi napredek v prelepi umetnosti in srčna zahvala za požrtvovalnost v narodno in očuče človeško korist. Spoštovanja in pohvale so vredne, da se ne bojijo truda, ko gre za narodovo omiko in za blaženje domačih src. Hvala jim!

Hvala tudi gospodoma pevovodjema, ki sta se resno in neutrujljivo poprijela petja, ki je težišče vsake zabave in glavni steber vsake čitalnice. Komur so znanne lanske razmere v naši čitalnici gledé petja, mora se čuditi, kako je bilo mogoče v tako kratkem času toliko napredovati. Bog živi gospoda pevovodja in ohrani jima dosedanje delavnost.

Opomniti bi hoteli le na eno neprilico, katera naj bi se sčasom odpravila, na to namreč, da se besede ne začnejo o napovedani uri. Naj bi enkrat začeli, držati se določene ure, občinstvo bi se temu kmalu privadilo.

Iz Brd, 27. febr. Brici imajo zdaj okrajno sodnijo na ponudbo. Peticija (prošnja) „Slovenskega jez“, sprejeta v občnem zboru dne 5. julija m. l., potrjena od slavnih starašinstev Biljanske pa Šmartenske — Kojščanske županije, prišla je od ministerstva na c. k. okrajno sodnijo v Gorici in od tam na c. k. okrajno sodnijo v Korminu, da se pozveduje med ljudstvom, ali želi novo okrajno sodnijo v Brdih imeti. Tako pozvedovanje bi ne bilo nič nevarno, ako bi značajnost trdno stala. Brici, pokazite, da ste razumni, za čast in blagor Brd vneti možje! Kolikor krajši pot do sodnije, toliko najj potrosite za pot in za komisije. Doma sred Brd naj bi sodnija! Kaj niso Brda tega vredna? Kaj niso Brda zadosti obložena z davki? In davkarija, ki bi bila pri sodnji v Brdih, bi vaše revne letine bolj od blizu gledala ter vas počakovala, a ne tako delala, kakor korminška.

Ako bi imeli c. k. okrajno sodnijo in davkarijo v Brdih, bi visoka c. k. vlada našo deželo bolj natančno poznala in bi za naše pozabljene ceste več darovala. To pomislite! Stroške za sodnijo in davkarijo

plačnje cesarska (erarska) blagajnica. Tedaj ne bojte se izreči svoje želje za sodnijo v Brdih! Kdor bo temu nasprotoval, zasluži, da pride v „črne bukve“ sedanjih in prihodnjih rodov.

Iz Rojana, 25. febr. — V zadnji „Soči“ zagovarja nekdo v dopisu z Nabrežine tamošnje veterance in njih veselico, o kateri sem pisal v 5. številki cenjenega lista. Priznavam dobro voljo dopisnikov, ali žal mi je, da mu ne morem v vsem pritrjevati, ampak da moram ostati pri tem, kar sem o rečeni veselici poročal, da je bila namreč čez mero italijanska. Evo vam dokazov. Ko sem plačal blagajnici kot vstopnino določeni goldinarček (bil sem po opravih tisti dan na Brežini), dobil sem italijansko vstopnico od slovenskega društva, na slovenskih tleh. Ko sem prišel v slavnostni prostor, zagledal sem na eni strani uže ocenjeno bando (godbo), na drugi pa domača kmečka dekleta, katera bi moral imeti vsak človek zaradi njih gosposke obleke, italijanskega pogovora in irredentarskega znamenja, namreč rože marjetice (margarita) za italijanske signorine (gospice). V stranski sobi bili so zbrani slovenski in laški fantje in so skupno prav moško peli italijanske pesmi. Ako ni bilo tako, naj bi ne bil videl tega, kar pišem; kdor hoče o tem popraševati, se lahko prepriča o resničnosti mojih besed. V taki družbi se nisem zabavljajal z italijanskimi dekleti, kakor misli dopisnik, ampak iskal sem vrat, da sem kmalu ven prišel. Iz tega se pa tudi vidi, da z italijanskim jezikom se širi ljubezen do marjetic, kar naše visoke glave v Trstu nočejo spoznati, a to dobro poznajo in vejo drugi gospodje zunaj naših mej na zahodu. Le tako naprej, pa se bodo irredentari sklicavali na to, da Nabrežina ima italijansko prebivalstvo, da torej potrebuje rešenja. Ako bi vsled tega trpele le visoke glave, bi dobile, kar zaslužijo, ali škoda je, da bo trpel narod, da bo trpela Avstrija. Videant consules, ki nas nočejo poslušati. bc.

Politični pregled.

V preteklih osmih dneh so se obravnavali v državnem zboru sledeči pestavni načrti: Načrt o čiščenju gozdov in uravnanju gozdnih mej, potem o delitvi skupnih zemljišč in o urejenju sem spadajočih vzajemnih užitnih in upravnih pravic. Zadnja postava je bila že v tretjem branji sprejeta. Dalje je poročal v seji 26. t. m. grof Belcredi o premembah, katere je napravila gosposka zbornica pri obrtni noveli. Zbornica državnih poslancev je sprejela potem to postavo, kakor jo je gosposka zbornica nasvetovala; da postane postava veljavna, manjka ji torej le še potrjenje od presvetlega cesarja. Ker je dalmatinski poslanec dr. Klaič izstopil iz odseka v Kaminski-jevi zadevi, češ da je z delom preobložen, voljen je bil v tej seji naš poslanec dr. Josip Tonkli na njegovo mesto v ta odsek. Seja se je morala potem pretrgati, ker je grof Clam povabil vse ude Kaminskijevega odseka k seji, katera se je takoj pričela. To se je zgodilo zaradi tega, ker se je Kaminski ponudil, da hoče takoj dati odseku pojasnila v njegovi zadevi. V torek se je začela debata o proračunu za leto 1883. Navada je, da pri tej priliki razpravljajo poslanci različnih strank prasanja, katera ne spadajo strogo k stvari; to priliko smatrajo kot oni trenutek, ko morejo vse obelodaniti, kar jih posebno teži. Prvi je govoril strastni levčar Carneri, kateri pravi, da sedanja vlada nima njegovega zaupanja in da jo smatra za največjo nesrečo, katera je mogla zadeti našo domovino. Dalje prežvekuje znane fraze nemških listov o zatiranju Nemcev in protežiranju Slovanov, smelo trdi, da Avstrija mora biti le nemška, ako hoče obstati, in da sedanji vladi manjka vsaka prava avstrijska državna misel. Temu govorniku in dr. Magg-u, kateri je v enakem smislu govoril, zasolil je poljski poslanec Hausner njihovo predrznost tako, da se ne bosta upala zopet tako kmalu na beli dan. Poslanec Klun osvetljuje napredek na gospodarskem in političnem polju pod sedanjim vladnim sistemom ter graja, da narodna enakopravnost za Slovence ni še dejansko izpeljana. Opisuje zatiranje slovenskega ljudstva po Štajarskem, Primorskem in Koroškem in zahteva od vlade resnih naredeb za popolno enakopravnost slo-

venskega jezika in odločnega postopanja zoper uporne uradnike. Govorila sta dalje še poslanca Oelz in Pflügl in sicer za dovoljenje dotičnih sredstev ministerstvu. Kot govornik v tem smislu je vpisan tudi grof Coronini, kateri pa ni prišel še na vrsto.

V Kaminskijevi zadevi nimamo novih poročil; dodati imamo le, da je Kaminski pozvan pred preiskovalnega sodnika dr. Adamek-a.

Državni proračun za leto 1883. kaže, da potrebuje država za vse stroške 492,269.745 gl., a dohodkov je le 463,081.345 gl. Vendar je dotični odsek vladi pri stroških čez 2,400.000 gl. odbil, tako da ostane nepokritega primanjkljaja nekaj čez 28,000.000 gld. Polovica tega primanjkljaja pokrije se z gotovinami v kasah, druga polovica pa z izdajo nove papirnate rente.

Med Italijo in Tripoljem delale so se že dalje časa spletke, katere pričajo, da išče Italija povoda, da bi Tripolj zasedla. A kakor se iz Rima poroča, obiskal je glavni guvernir v Tripolju italijanskega konzula ter izrazil mu obžalovanje gledé zadnjih dogodkov. S tem je stvar saj za nekoliko časa poravnana.

Podonavska konferenca konča skoro svoje seje, ker je sporazumljenje med Rusko in Anglesko gledé kilijanskega vprašanja doganjeno, kateremu so se vse druge vlade pridružile. V prejšnji seji so se pa prerečetovala vsa druga glavna vprašanja in so se rešila.

Uradni list francoski objavlja dekrete, po katerih so vsi principi prej vladajočih hiš, ki služijo v vojski, v pokoj djani, [kar se nam nika-

Domače stvari.

Škof poreško-puljski, milostljivi gospod dr. Alojzij Zorn, odrinil je iz Gorice pretekli torek predpoldne. Zadnje dni dobajalo je k njemu mnogo različne gospode, da so se mu poklanjali in jemali od njega slovo. V soboto je bil prišel v semenišče, kjer je škof do zadnjega dne stanoval, tudi mestni župan z dvema podžupanoma v omenjeni namen. V ponedeljek popoldne pripeljal se je bil grof Chambord, naslednik francoske kraljeve rodovine, pri katerem je imel škof par dni prej avdijenco. Ko se je blizal čas odhoda, nabralo se je v semenišči mnogo gospode, duhovske in svetne, ki je spremlja škofa do postaje. Bogoslovci so bili razvrščeni po stopnicah do vrat, pred semeniščem se je bilo pa nabralo mnogo ljudstva. Ob 9. uri pripeljal se je mestni župan, ki je odvel škofa v svoji kočiji do postaje. Poslavljanje v semenišči in na postaji je bilo prav pristržno in ginitivo; škof se ni mogel zdržati solz. Škofovo kočijo spremlilo je do postaje kakih 16 kočij, drugi častilci so bili pa že na postaji zbrani, kjer so skazali škofu svojo čast. V Trst je spremljal milostlj. škofa preč. g. St. Bensa, kanonik, in šest drugih gospodov; dva sta šla z njim celó v Poreč: dekan Košuta, osebni škofov prijatelj, in semeniški gospodar, č. g. Migghetti. Pot v Trst je bila škofu težka; pričakovali so ga duhovni na vseh postajah, posebno v Zagradu, v Trzinu in na Brežini; povsod so se ponavljali ginitivi prizori poslavljanja, povsod so tekale solze. Na tržaški postaji je čakala došleca krasna kočija tržaškega škofa, ki ga je odpeljala v škofovo palačo. Goriški spremljevalci so se peljali za njim in so ostali še dober četrt ure v njegovi družbi, potem so se od njega poslovili. Včeraj, v četrtek, je odrinil škof na vladnem parobrodu „Pelagosa“ iz Trsta in je došel srečno v Poreč.

V nedeljo bo slovesno vmeščenje v Poreči. Bog ohrani poreško-puljskega škofa Istriji in nam.

Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici bo praznovalo prihodnjo nedeljo, 4. t. m., prvo obletnico svojega ustanovljenja s cerkveno in domačo slovesnostjo. Zajutra ob 10. uri bo imelo društvo tiho sv. mašo pri sv. Antonu pod Kostanjevico, pri kateri bodo peli društveniki iz Gorice in okolice; orglal bo g. učitelj Komel. Zvečer ob 7. uri bo v društvenih prostorih na Travniku domača zabava s petjem, s tombolo in s slavnostnim govorom g. predsednika o dosedanjem društvenem obstanku in o slovenskih otročjih vrtih. Ako bo udeležitev obilna, se tudi program primerno razširi, da ostane večer udeležencem v prijetnem spominu. Pričakuje se obilna udeležitev društvenikov in njih družin ter prijateljev društva. Opozarjamo že zdaj na važni govor o otročjih vrtih.

Deželni odbor goriški odposlal je 26. febr. t. l. prošnjo na državni zbor, da bi se vpeljala v srednje šole goriške deželna jezika slovenski in itali-

janski kot učna jezika. Upajmo, da naše prošnje ne bodo zastorj, temveč da se enkrat uslišijo; zdi se nam, da je skrajni čas, da se začne v šolskih zadevah izpeljevati člen 19. temeljnih postav. Le na podlagi pravice dá se doseči porazumljenje med različnimi avstrijskimi narodi. Pravica zahteva, da se razni jeziki spoštujejo in da se sme vsak narod za svoje izobraženje svojega jezika posluževati. Ta pravica ne obstoji še le od leta 1867., ko je bil §. 19. sprejet v naše temeljne postavbe, ampak je tako stara, kakor človeški rod. Madjari ne priznavajo te pravice Slovakom, niti italijanska vlada beneškim Slovincem; pa v tem grešijo zoper naravno pravo in se kažejo prave sebičnike, katerim je navidezna korist lastnega naroda, ki se množi s Slovaki in Slovenci, viša, ko pravica sosednega ljudstva. Če hodim hrške brat na sosedov vrt, je to sicer v mojo gmotno korist (in v moralno škodo), ali pravično ni to delo.

Ivan Šolar, umrli šolski nadzornik, o katerem imamo stavljen listek, je bil rojen v Kropi 27. avgusta 1827. Učil se je v Novem mestu in v Ljubljani, v duhovna je bil posvečen 22. decembra 1850. Kot učitelj je prišel l. 1853. v Ljubljano, 1854. v Celje, 1857. v Gorico, 1867. v Ljubljano. L. 1871. postal je šolski nadzornik na Kranjskem, 1879. pa v Dalmaciji. Bil je razumen in učen mož, posebno v klasičnih jezikih in v slovanščini; razum nemščine je znal prav dobro tudi italijanščino. Za šolstvo je bil kakor stvarjen. Pisal je veliko v „Novice“ o slovenskem glagolu; v izvestji goriškega gimnazija l. 1858. je objavil izvrsten članek: Die Tempora und Modi im Slovenischen mit Rücksicht auf das Deutsche und die classischen Sprachen. V tem sestavku je razložil dotični nauk jasno in temeljito, kakor je bilo le njemu mogoče. L. 1868. je obelodanil v izvestji ljubljanske gimnazije spis o besedoslovju, kako se je začelo in kak napredek je do sedaj storilo, l. 1869. pa o besednih pomenih. L. 1873. je zložil nemško-slovenski slovar (8. o 150 str.) k nemškim šolskim berilom profesorja K. A. Madiere. Največi vpliv je imel na slovensko besedo in pisavo s svojim podučevanjem, katerega se je udeležilo na tisoče in tisoče mladencev, ki zdaj kot možje hvalijo in častijo svojega nekdanjega učitelja. Bodi mu večni spomin v zgodovini slovenskega slovstva in omike.

„Corrieru“, ki trdi, da slovenski narod ne razume sedanjega književnega slovenskega jezika, priporočujemo, naj bere v današnji številki prvi vvodni članek. Tu bo videl, ne kako naši hribovski kmetje berejo, ampak kako pišejo. Vse besede, vsi stavki, vse misli v onem članku so slovenskega kmeta iz cirkljanskih hribov za trnovskim gozdom, naše pravopisne in slovnične poprave so neznatne. Kadar „Corriere“ svoje kmete tako navadi, takrat naj zabavlja čez slovensko pisavo, slovstvo in omiko. Naš narod je razmeroma, v glavnem svojem deblu, v kmečkem stanu, tako dobro omikan, kakor kateri koli drugi narod na svetu, posebno pa se more slovenski kmet meriti z italijanskim kmetom vsak čas.

Brice opominjamo na vso moč, naj se poslužijo prilike, ki jim je dana, da dosežejo lastno sodnijo v Brdih. Naj se izrečejo enoglasno za brisko sodnijo, naj se ne cepijo, naj ne gledajo na malenkostne osebne dobičke, na željo nekaterih uradnikov ali na strahla naših nasprotnikov. Gospodje župani, učitelji, duhovniki, omikanci, veljavni možje imajo sveto dolžnost, da ljudstvo podučijo v tej stvari.

Obžalovati moramo, da se nahajajo med Brici možje župani, ki so „Jezovo“ prošnjo odobrili in podpisali, ki so pa zdaj nasproti sodnji izrekli, da se ne vjemajo z omenjeno peticijo. Taki župani ne zaslužijo spoštovanja, naj se kličejo Toroši ali kakor koli, in tudi uradniki take moze zaničujejo. Naj ne mislijo, da izražajo svoje mnenje na skrivnem in da ne vemo, kaj se godi. Take reči se nam poročajo in mi si štejemo v dolžnost, da jih objavimo, da bo narod vedel, kake moze ima na čelu in kako ga zastopajo. Najprej vpeljujejo taki župani italijanski jezik v svoje pisarne, potem pa izrekajo še svojo zadovoljnost, da spadajo pod italijanski sodnijski okraj. Uboga Brda, kako vas lastni sinovi pogubljajo in metljejo v žrelo italijanstvu.

Društvo „Sloga“ so poslali dopolnene imenike poverjeniki iz Podgore, iz Pervučine, z Vogerskega in z Libušnja s 36 udi. Tako je lepo, le krepko naprej; z zedinjenimi močmi si zboljšamo naše razmere.

Mestni zbor goriški je sprejel v seji 21. febr. načrt stavbenega odseka, da se napravijo na pokopališči potočne (vodotoki), po katerih naj bi dežnica otekala s pokopališča, in vodnjaki nabiralci, v katere bi se voda stekala. Prvo je nasvetovala uže namestništevna komisija, ki je bila prišla pokopališče pregledavat, ali nasvet se ni bil izpolnil; drugo je goriška iznajdba, ako se ne moti o. Vsakako bi bilo dobro, da bi bil mestni zbor izrekel svoje prepričanje o uspehu nasvetovanih pomočkov in da bi bil natančno določil, koliko bo stalo celo započeto delo in kaj bo treba še dodati. Namesto tega je dovolil 945 gl. le kot začetek za dela na pokopališči. Zdi se da zbor sam ni še na čistem, kako bi se dalo pokopali-

šče popraviti, ker vnovič je naložil stavbnemu in zdravstvenemu odseku, naj poročata, kako bi se to prašanje končno rešilo. Prej ali poslej se tako reši, kakor smo že večkrat rekli; dalje ko se čaka, več stroškov se nabere.

Zdravniško društvo. Preteklo soboto, 24. m. m., je bilo skleneno pri privatni zabavi več tukajšnjih zdravnikov, naj se ustanovi tudi v Gorici zdravniško društvo za Gorico in Gradiško z njenima okolicama. Izbral se je takoj osnovalni odsek pet udov in sicer: dr. Perko, predsednik, dr. Luzzatto ml., tajnik, dr. Babarovič, dr. Gentili, dr. Aleksij Rojic, odborniki.

Državna poslanca dr. Valussi in dr. Vi-tezič sta stavila v Hohenwartovem klubu predlog, naj se znana dr. Tonklijeva resolucija glede maternega kot učnega jezika v srednjih šolah raztegne tudi na italijanske učence na Goriškem in na hrvaške v Istriji. Tako je prav. Kaj poreče „Corriere“, ko zve, da dr. Valussi ne le ni nasprotoval Tonklijevemu nasvetu, ampak ga je celo priporočil za italijanske otroke z naravno premembo.

Delavci v fabrikah (tovarnah) pa svo-boda. Znano je, da namerava državni zbor določiti, koliko ur sme obsegiati delo v tovarnah na dan in da ob nedeljah imajo delavci počivati. Fabrikantom to ni prav in skušajo, da bi mogli tako postaviti zaprečiti. V ta namen spisujejo prošnje do vlade in do državnega zbora in jih dajejo podpisovati svojim delavcem. V Stračicah podpisujejo delavci, kakor se nam poroča, prošnjo, naj trpi delo v prejnici tudi naprej od 6. ure zjutraj do 7. ure zvečer, kakor do zdaj, torej eno uro več, kakor bi postava dopuščala. V Podgori in na Rojicah v Moserjevi tovarni podpisujejo prošnjo, naj se sme po državni postavi tudi naprej delati ob nedeljah kakor do zdaj. V Stračicah in v Podgori se bojijo delavci, da jih odpustijo od dela, ako ne podpisujejo, zato podpisujejo; na Rojicah so pa večinoma podpisali nevede, kaj so podpisali. Ko so delavci zvedeli, za kaj so prosili, so se kesali, pa bilo je prepozno. Tako se dela javno mnenje, tako se sestavljajo prošnje na vlado in na državni zbor. Slovenske občine na Goriškem prosijo same za nemške šole in delavci prosijo sami za nedeljsko delo. Gospodi pa, ki take prošnje navdihujejo, oziroma vsiljujejo, hočejo veljati za poštenjake in svobodnjake. Kdo jim bo veroval?

Osnovni odbor „Goriške ljudske posojilnice“ je podal 1. marca t. l. prošnjo tukajšnji c. k. okrožni kot trgovinski sodnji, da vpiše omenjeno posojilnico v trgovinski register (zapisnik). Rodoljubi se uljudno vabijo, naj se začnejo oglašati pri predsedniku dr. Nik. Tonkliju zaradi vlog. Sprejemali se bodo deleži po 100 in po 10 gld.; kdor hoče biti zadružnik, mora vplačati vsaj en delež po 10 gld. na enkrat ali v dveh enakih delih v obrokih po 4 tedne. Ko bo posojilnica registrirana, začne polnoveljavno sprejemati vplačila in bo izposojevala po razmeri denara, ki ga bo imela. Nadeja se, da s 16. marcem (sv. Jeler) bo mogla dajati prva posojila, ako ne pride kak zadržek vmes. Ko bo posojilnica vpisana, se bodo dala pravila tiskati in se razglasila tudi v „Soči“.

Teodor Slabanja, srebrar v Gorici, za mesnicami (Via Morelli) h. št. 17, je izdelal in bo imel do prihodnjega četrtka na ogledu nov v ognju posrebrnen in deloma pozlačen svetilnik (luster), 300 cm. visok in 200 cm. širok, z 18 vlitimi ročaji. Okrašen je z 12 pozlačenimi podobami apostolov, kakor tudi z angeljskimi glavami in drugim kinčjem; vrh svetilnika je vliita in pozlačena krona. Svetilnik je naročen za župnijsko cerkev v Skednji pri Trstu. Kdor ljubi cerkevno umetnost, naj ne zamudi lepe priložnosti in naj se potruži k g. Slabanji, ki mu z veseljem pokaže in opiše svetilnik, ki bo v lep kinč skedenjske cerkve. Taki svetilniki se veliko bolj vjemajo z dukom cerkvenega kinča, ko navadni stekleni svetilniki (kljode), ki so se vpeljali vsled pokvarjenega ukusa v božje hrame na mesto nekdanjih trdnih (masivnih).

V Pervačini se je vpisalo letos 70 oseb v družbo sv. Mohora mimo 26, ki so bili vpisani lansko leto. Za ta napredek gre hvala č. g. farnemu oskrbniku in g. učitelju, ki sta ljudstvu in mladini priporočevala to bratovščino. Se je čas, da druge vasi in duhovnije posnemajo ta lep izgled.

Dr. Štefan Kočevár, c. k. okrajni zdravnik v pokoji, slovenski pisatelj in vrl narodnjak, umrl je v Celji v noči od 22. do 23. febr. Preteklo nedeljo bil je slovenski pogreb, katerega se je udeležilo silno veliko občinstva, ker ranjki je bil jako priljubljen v Celji in v okolici. Slovenski narod je zgubil v njem pravičnega in delavnega moža, ki je kazal mnogim pot in dal potrebno srčnost. Naj mu ostane med Slovenci hvaležen spomin.

„Narodna biblioteka“ se zove zbirka slovenskih knjig, katere bode izdal g. J. Krajec, tiskar in založnik v Novemestu, v zvezkih, ki bodo obsegali po 5 tiskanih pol in bodo stali po 15 kr. Prvi zvezek

je že prišel na svetlo in začelja s „Krajsko Chelico“, ki je bila v knjigarnah že popolnoma zginila. Podjetje g. Krajcevo je vse hvale vredno in zasluži, da ga narodnjaki vsestransko, posebno pa z obilnim naročanjem podpirajo.

Razpis dražbe. Dne 17. marca tekečega leta ob poldne odda se v deželni pisarnici po potu javne dražbe onemu, ki poda najnižjo ponudbo, priskrbljenje in postavljenje 10 strelododov na poslopje vojaške bolnišnice na Placati.

Ponudbi naj vsako priloži 53 gl. 20 kr. varšine, to je 100% kljene cene.

Proračun dotičnih stroškov in dražbeni pogoji so vsak dan v pregled razgrnjeni v deželni pisarnici od 9 ure zjutraj do 2 popoldne.

Deželni odbor v Gorici, dne 24. februarja 1882. deželni glavar Pajer I. r.

Javna zahvala.

Podpisani se srčno zahvaljam č. g. Andreju Lisjaku, zdravniku v Kanalu, ki me je še o pravem času rešil hudega tifusa (golice, mačuha) in s tem gotove smrti. V resnici belja potreba in prijaznejše ravnanje se ne more zahtevati! Zato toplo priporočujem tega gospoda vsem onim, koje Bog z boleznijo obišče, Kanalcem in slavn. občinstvu tega okraja pa čestitam, da imajo v svoji sredi tako večega in prijaznega zdravnika. Da bi nam ga Bog še dolgo ohranil!

Banjšice, 26. februarja 1883.

JOSIP KRAŠEVEC, učitelj.

Božjast in vse živčne bolezni zdravi pi-meno v ti stroki zdravnik dr. Killisch v Draždanah (Dre-den, Sachsen). Na tisoče ozdravljenih. Zlata svetinja znanstvenega društva v Parizu.

Pri Seitz-u v Gorici je po znižani ceni — 1 gld. 30 kr. — na prodaj:

VELIKI TEDEN

in

Velika Noč,

spisal prof. Andr. Marušič.

Posilja se knjiga tudi po pošti na povzetje. Kdor pa denar uže z naročilom vred pošlje, naj pridene še 10 kr. za vozni list.

Francosko žganje s soljo (Eau de vie de France) Franzbrantwein mit Salz napravil pod nadzorstvom po izvirnem predpisu iznajdnika Viljema Lee-ja

G. CRISTOFOLETTI

To zdravilo, katero sem jaz napravil, pomaga brž, prej kot katero drugo, proti znanemu in notranjemu vnetju opeklinam in speklam, proti novim napadom, naduhi, rakom, driski, natoku krvi v glavo za obvarovanje zobov, proti otiski, dissenteriji, bolečinam, na obrazu, v ušesih, v glavi, zlati žili, mrzlici, ozeblom, putiki, neprebavnosti, bolečinam na jetrih, na očeh, zastarelim ranam, vpičenju osnemu in mušicnemu skrnjaku, kurdeju, žovam in omotici.

Veliko spričeval imamo, ki potrjujejo moč tega izvrstnega zdravila.

V 70. letu svoje starosti sem si popolnem ozdravil prste na rokah s francoskim žganjem in soljo.

G. Senitsky, c. k. finančni komisar I. r.

Z Vašim francoskim žganjem s soljo sem dosegel najboljše uspehe, za katere se vam neskončno zahvaljujem.

Alojz Klobučar, župnik in dekan v pokoji.

Prodaja se v izvirnih boteljkah po 40 kr. samo pri G. Cristofoletti, lekarju in c. k. dvornem priskrbniku v Gorici, na Travniku 14. pri skotiji.

Franc Jožefov Grenki Studenec „čisti hitro in gotovo.“ Profesor KARL pl. BRAUN na Dunaji. „ne uzrokuje nikakih težav“ Profesor pl. BAMBERGER na Dunaji. „dela bolj uspešno, ko druge grenke vode,“ Profesor LEIDENFORD na Dunaji.

Zahteva naj se vedno in razločno: FRANC-JOŽEFOV GRENKI STUDENC. Zaloge povsed. V Gorici: lekar g. Cristofoletti in A. Seppenhofer.

Razpošilja se iz Budapešta.

Zalogo

s pohvalnim darilom odlikovanega Perlmooskega cementa iz Portlanda po cenah, kakor v tovarnah, ima

Karl Mulitsch,

kupčevalec z železom, v Raštelji, h. št. 10.

Vrtnarjem.

V štacuni Jožefa Kulota v Raštelji h. št. 2. se dobivajo vsakovrstna vrtna semena frišna in s poroštvo po prav nizki ceni.

Bergerjevo medicinsko MILO IZ SMOLE (THEERSEIFE)

Priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se skoro v vseh evropskih državah s sijajnim uspehom proti vsakovrstni nečistosti na polti,

posebno proti kroničnim in luskinastim lišajem, hramam, nalezljivim hramam, proti rudecemu nosu, ozebljim, potenju nog, pihljaju na glavi in bradi. — Bergerjevo milo iz smole ima 400% smole iz lesa, in se bistveno razločuje od vseh drugih smol, ki se prodajajo. — Da se prekanjanju izogneš, zahtevaj določno Bergerjevo milo iz smole in glej na znani zavitek. V dolgih in hudih poltnih boleznih rabi se z uspehom na mestu mila iz smole Bergerjevo med smolnato-žvepleno milo; kdor bi hotel imeti rajši to, naj zahteva edino Bergerjevo smolnato žvepleno milo, ker zunanja ponarejanja so brezuspešni izdelki. — Kot neostro milo iz smole za odstranjenje nečistosti na polti, zoper hrasto na polti in glavi otrok, kakor kot neprekosljivo kosmetično milo za vmiivanje in kopanje za vsakdanje rabo rabi:

Bergerjevo glicerina. milo iz smole, ki ima 350% glicerine in je fino parfumano.

Cena za komad vsake vrste 35 kr. z brošuro vred.

Glavni razpošiljavec: lekarnar G. Heli v Opavi.

Glavna zaloge za Gorico pri gg. lekarnarj. F. Cristofoletti (Zaattetti) in A. Franzoni.

Kupčija z umetnimi cveticami

Kupčija z umetnimi cveticami

via delle Monache (nunške ulice) h. št. 9.

se priporočuje častitemu p. t. občinstvu, da izdeluje palme za cerkve vsake vrste in velikosti. V zalogi ima tudi obleko za mrličce: za otroke in odrastene, kakor tudi vsakovrstne cvetice in vence, na povoljno izbiro.

Trakovi za nagrobne vence v vseh barvah, širokosti in dolgotih z zlatimi in s tiskanimi črkami.

Sprejemajo se naročila za frišne nagrobne vence.

Zunanja naročila se izgotovijo prav hitro in čedno in se zaračunajo po najnižjih cenah.

Za dobrohotno kupovanje in naročevanje prosí

spoštljivo

KAROLINA RIESSNER.

Kupčija z umetnimi cveticami